

CDN

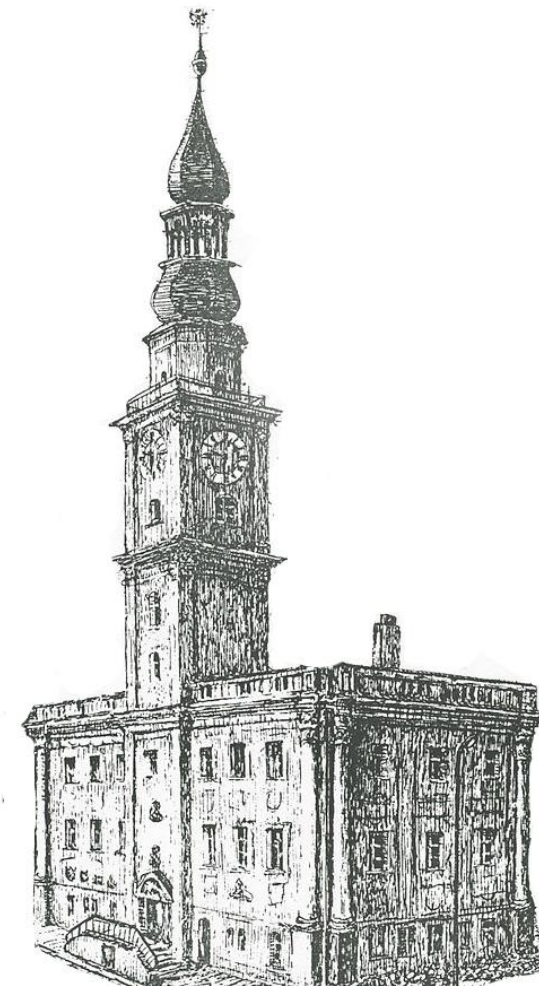
Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie

JAK METODYCZNIE DOSKONALIĆ UMIEJĘTNOŚCI UCZNIÓW SZKOŁY PONADPODSTAWOWEJ

W ZAKRESIE RETORYKI

I

SAMOKSZTAŁCENIA

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie

ul. Chrobrego 15, 64-100 Leszno
tel. 65 529 90 62 / fax. 65 529 31 09

Włodzimierz Taboryski, 2 Społeczne Liceum Ogólnokształcące, Warszawa
<http://21slo.edu.pl/strona/retoryka,-mgr-wlodzimierz-taboryski/816.html>

- *„Mówca powinien mieć rozwiązany język, głos dobrze brzmiący, mocne piersi, piękny skład twarzy i całego ciała bujną i lotną imaginację, rozum bystry ku wynalezieniu, wystowienie łatwe ku urozmaiceniu i przyozdobieniu, pamięć mocno i długo zatrzymującą.”* Cynceron
- Mówi się, że retoryka *„jest sztuką pięknego wystawiania się i wygłaszania przemówień”*. Tak, ale przede wszystkim jest sztuką przekonywania, kreowania interakcji z odbiorcami. Staramy się więc nauczyć tej sztuki, w której wykorzystuje się nie tylko język mówiony, ale także kontekst sytuacyjny, używane argumenty słowne i pozawerbalne, w tym i multimedialne.

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie

ul. Chrobrego 15, 64-100 Leszno
tel. 65 529 90 62 / fax. 65 529 31 09

Komentarz do pp

- Nauczanie elementów retoryki na lekcjach języka polskiego powinno być osadzone na dwóch filarach. Z jednej strony, trzeba sięgać do tradycji oratorsko-komunikacyjnej nauczania retoryki (nastawionej na sztukę rozmowy oraz dialog obejmujący naukę słuchania, zadawania pytań, rzeczowego formułowania i odpierania argumentów itp.), z drugiej – do tradycji retoryczno-kompozycyjnej (nauczania poprawnego w sensie gramatycznym, logicznego w sensie organizacji myśli i odpowiedniego w sensie formalnym i stylistycznym wyrażania się).

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie

ul. Chrobrego 15, 64-100 Leszno
tel. 65 529 90 62 / fax. 65 529 31 09

PP –CELE:

III Tworzenie wypowiedzi.

1. Doskonalenie umiejętności wyrażania własnych sądów, argumentacji i udziału w dyskusji.
2. Wykorzystanie kompetencji językowych i komunikacyjnych w wypowiedziach ustnych i pisemnych.
3. Kształcenie umiejętności formułowania i uzasadniania sądów na temat dzieł literackich oraz innych tekstów kultury.
4. Doskonalenie umiejętności retorycznych, w szczególności zasad tworzenia wypowiedzi spójnych, logicznych oraz stosowania kompozycji odpowiedniej dla danej formy gatunkowej.
5. Rozwijanie umiejętności tworzenia tekstów o wyższym stopniu złożoności.

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie

ul. Chrobrego 15, 64-100 Leszno
tel. 65 529 90 62 / fax. 65 529 31 09

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Elementy retoryki. Uczeń:

- 1) formułuje tezy i argumenty w wypowiedzi ustnej i pisemnej przy użyciu odpowiednich konstrukcji składniowych;
- 2) wskazuje i rozróżnia cele perswazyjne w wypowiedzi literackiej i nieliterackiej;
- 3) rozumie i stosuje w tekstach retorycznych zasadę kompozycyjną (np. teza, argumenty, apel, pointa);
- 4) wyjaśnia, w jaki sposób użyte środki retoryczne (np. pytania retoryczne, wyliczenia, wykrzyknienia, paralelizmy, powtórzenia, apostrofy, przerzutnie, inwersje) oddziałują na odbiorcę;
- 5) rozróżnia typy argumentów, w tym argumenty pozamerytoryczne (np. odwołujące się do litości, niewiedzy, groźby, autorytetu, argumenty *ad personam*);

spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

- 1) odróżnia elementy stałe i fakultatywne przemówień;
- 2) stosuje różne typy dowodzenia w wypowiedzi (indukcyjne, dedukcyjne, sylogizmy);
- 3) rozpoznaje wywód o charakterze demagogicznym oraz metodę pytań podchwytliwych i sugerujących;
- 4) rozumie pojęcie rubaszności i sarkazmu, wskazuje ich funkcje w tekście oraz przedstawia propozycję odczytania;
- 5) rozróżnia ironię w zależności od celu: satyrycznego, parodystycznego, przejawu drwiny i sarkazmu.

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie

ul. Chrobrego 15, 64-100 Leszno
tel. 65 529 90 62 / fax. 65 529 31 09

Polecam:

KREATYWNY POLONISTA
AGATA KAROLCZYK-KOZYRA:
O (NIE)TRUDNEJ SZTUCE ARGUMENTOWANIA

ĆWICZENIE 5

Podajemy uczniom temat rozprawki i prosimy, by każdy w swoim zeszycie podał trzy – cztery argumenty do tego tematu. Następnie uczniowie w parach zamieniają się swoimi zeszytami i próbują ułożyć kontrargumenty do argumenty kolegi. Odczytujemy wybrane propozycje i omawiamy z uczniami ich trafność.

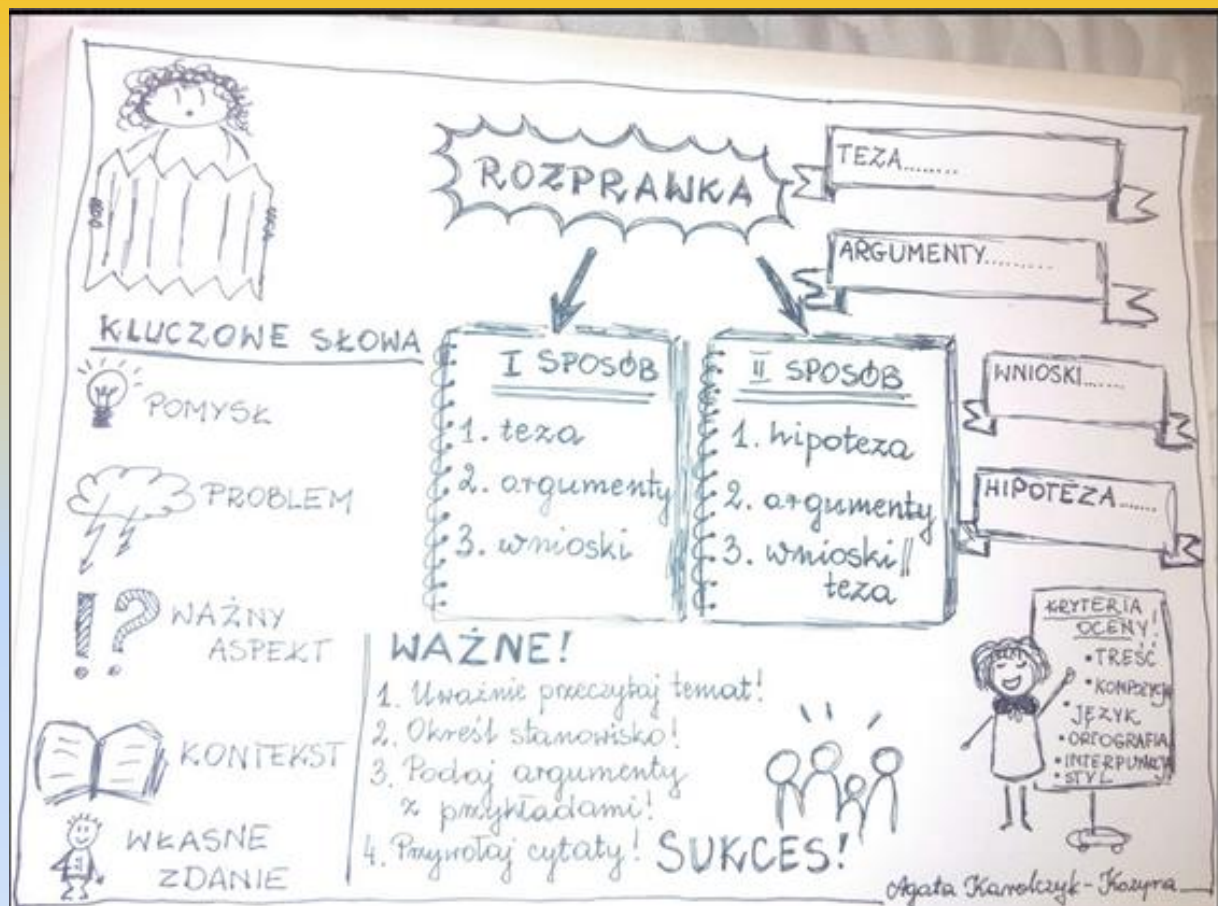

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie

ul. Chrobrego 15, 64-100 Leszno
tel. 65 529 90 62 / fax. 65 529 31 09

KREATYWNY POLONISTA

Blog o aktywnym nauczaniu, zgodnym z ideą Konfucjusza: "Powiedz mi, a zapomnę. Pokaż mi, a zapamiętam. Pozwól mi zrobić, a zrozumiem." Autorka bloga to nauczyciel dyplomowany języka polskiego w I Liceum Ogólnokształcącym z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Tomasza Zana we Wschowie. Pasjonatka teatru, literatury, dobrego kina i podróży.

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie

ul. Chrobrego 15, 64-100 Leszno
tel. 65 529 90 62 / fax. 65 529 31 09

Kształcenie na odległość

Programy nauczania i scenariusze zajęć do kształcenia ogólnego

Epodreczniki PO KL

Katalog Zasobów Dodatkowych

Wsparcie psychologiczno-pedagogiczne

Gra edukacyjna „Godność, wolność i niepodległość”

Wsparcie użytkownika

Filmy instruktażowe i instrukcje

Poradnik dla użytkownika

Najczęściej zadawane pytania wraz z odpowiedziami

informacje o aktualizacjach

O sztuce argumentowania w wypowiedziach ustnych

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie

ul. Chrobrego 15, 64-100 Leszno
tel. 65 529 90 62 / fax. 65 529 31 09

epodręczniki

Tworzenie wypowiedzi argumentacyjnych zgodnie z zasadami logiki i retoryki

Jak komponować logiczną i skuteczną wypowiedź?

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie

ul. Chrobrego 15, 64-100 Leszno
tel. 65 529 90 62 / fax. 65 529 31 09

Ćwiczenie 1.1

Przeczytaj sentencje, których tematem jest mówienie, milczenie i słuchanie.
Wybierz trzy, które uważasz za najbardziej trafne, i wyjaśnij, jak je rozumiesz.

- *Miarą mowy nie jest ten, który mówi, lecz ten, który słucha.* (Platon)
- *Bardzo trudno jest mówić dużo i nie powiedzieć za dużo.* (Ludwik XIV)
- *Mówić – to mało, trzeba mówić do rzeczy.* (William Shakespeare)
- *Mówić trzeba prosto, a myśleć w sposób skomplikowany.* (Josef Franz Strauss)
- *Im mniej ludzie myślą, tym więcej mówią.* (Monteskiusz)
- *Mówić, nie myśląc – to strzelać, nie celując.* (Miguel de Cervantes)
- *Natura dała nam dwoje oczu, dwoje uszu, ale tylko jeden język po to, abyśmy więcej patrzyli i słuchali, niż mówili.* (Sokrates)
- *Nie mówi się nigdy za długo, gdy się mówi to, co powiedzieć trzeba.* (Eugène Delacroix)
- *Błogosławiony ten, co nie mając nic do powiedzenia, nie obleka tego faktu w słowa.* (Julian Tuwim)
- *Mówienie prawdy jest bolesne. Lecz być zmuszonym do kłamstwa jest czymś o wiele gorszym.* (Oscar Wilde)

Ćwiczymy!

CDN

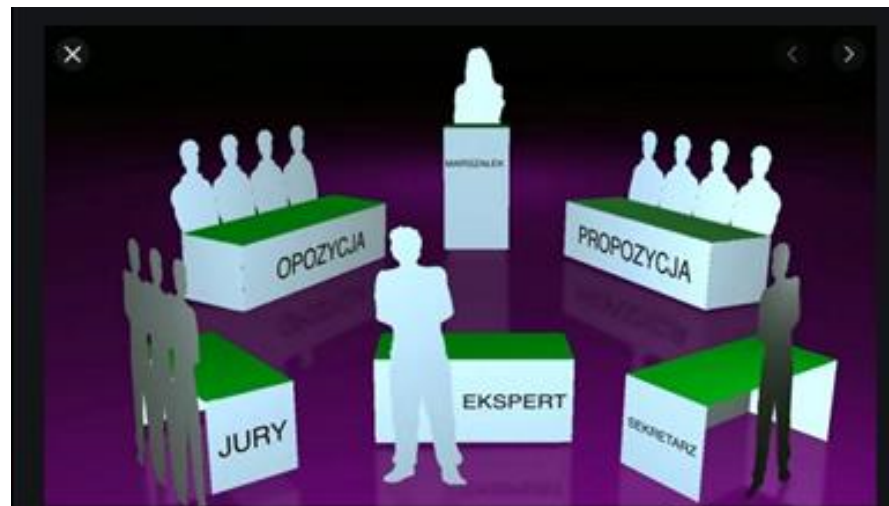
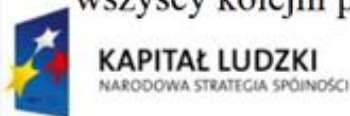
Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie
ul. Chrobrego 15, 64-100 Leszno
tel. 65 529 90 62 / fax. 65 529 31 09

Debata oksfordzka – zasady

Wybrane zasady debaty oksfordzkiej

1. Debata organizuje i prowadzi Marszałek. Jest on osobą bezstronną.
2. Marszałek wspiera Sekretarz. Informuje o czasie, który pozostał mówcom na wypowiedź oraz prowadzi dokumentację debaty.
3. W debacie występuje ośmiu głównych mówców: czterech po stronie propozycji (osoby opowiadające się za tezą) oraz czterech po stronie opozycji (osoby opowiadające się przeciwko tezie).
4. Uczestnicy debaty zajmują miejsca zgodnie z zasadami:
 - po prawicy Marszałka zasiadają członkowie propozycji,
 - po lewicy Marszałka zasiadają członkowie opozycji,
 - miejsca najbliższe Marszałka zarezerwowane są dla pierwszych mówców.
5. Mówcy propozycji i opozycji występują na przemian. Pierwszy występuje mówca propozycji.[...]
7. Uczestnicy debaty muszą zwracać się do siebie używając formy „Pan/Pani”.
8. Pierwsi mówcy każdej ze stron mają na swoje wystąpienie 5 minut, wszyscy kolejni po 4 minuty.

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie

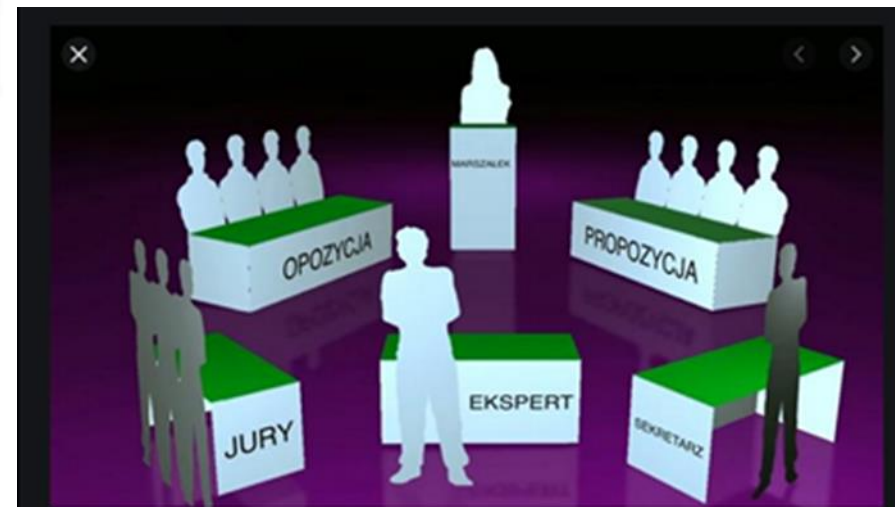
ul. Chrobrego 15, 64-100 Leszno
tel. 65 529 90 62 / fax. 65 529 31 09

Debata oksfordzka – zasady c.d.

9. Mówcy muszą ściśle przestrzegać czasu swojego wystąpienia.
10. Osoby z publiczności mają prawo zgłaszać pytania poprzez uniesienie ręki w górę i wypowiedzenie słowa „pytanie” między pierwszą, a ostatnią minutą wystąpienia danego mówcy. Nie powinno ono być dłuższe niż 3 zdania. Mówca może przyjąć bądź odrzucić pytanie. Mówca i Marszałek mogą przerwać pytanie w dowolnej chwili.

11. Osoby z publiczności mają prawo zgłaszać informacje poprzez uniesienie ręki w górę i wypowiedzenie słowa „informacja” między pierwszą, a ostatnią minutą wystąpienia danego mówcy. Nie powinna być ona dłuższa niż 3 zdania. Mówca musi przyjąć informację. Marszałek może przerwać informację w dowolnej chwili. [...]

15. Po debacie następuje głosowanie, w którym wszyscy obecni mogą wypowiedzieć się po jednej ze stron oraz zagłosować na najlepszego mówcę debaty. O sposobie głosowania informuje Marszałek.

Na podstawie: <http://www.klubdebatoksfordzkich.uw.edu.pl/zasady/>

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie

ul. Chrobrego 15, 64-100 Leszno
tel. 65 529 90 62 / fax. 65 529 31 09

Debata klasowa - oksfordzka

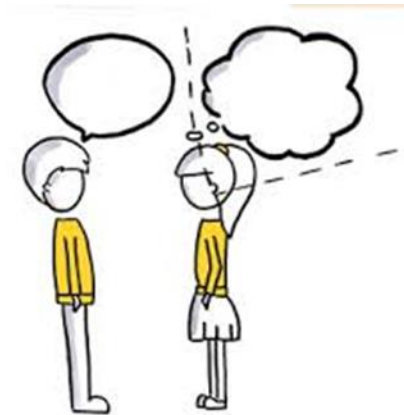
Dwie drużyny: propozycja – opozycja ;
dyskusja nad tezą wyrażoną najlepiej
w formie zdania oznajmującego.

Drużyny czteroosobowe.

Propozycja broni tezy.

Opozycja stara się ją obalić.

Debatą kieruje marszałek

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie

ul. Chrobrego 15, 64-100 Leszno
tel. 65 529 90 62 / fax. 65 529 31 09

Debaty oksfordzkie w punktach <https://portal.librus.pl/szkola/artykuly/co-to-jest-debata-oksfordzka-i-dlaczego-warto-poznac-jej-formule>

Gdybym w kilku punktach miała podsumować, co dały nam debaty, napisałabym tak:

nauczyły nas lepszego, pełniejszego argumentowania swojego stanowiska w wypowiedziach ustnych i pisemnych,

pokazały nam, jak umiejętności retoryczne wpływają na odbiorców wypowiedzi; odkryliśmy, że za pomocą odpowiednich chwytów można nas przekonać do czegoś, z czym się nie zgadzamy,

poszerzyliśmy swoje horyzonty oraz wiedzę dzięki historycznej, społecznej oraz kulturowej tematyce debat,

przekonaliśmy się, że można ze sobą kulturalnie i rzeczowo dyskutować – bez agresji, argumentów ad personam, z szacunkiem dla rozmówcy i jego poglądów, często odmiennych od naszych.

V. Samokształcenie

1. Rozwijanie zainteresowań humanistycznych.
2. Doskonalenie umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji, w tym zasobów cyfrowych, oceny ich rzetelności, wiarygodności i poprawności merytorycznej.
3. Kształcenie nawyków systematycznego uczenia się, porządkowania zdobytej wiedzy i jej pogłębiania oraz syntezy poznanego materiału.
4. Wyrabianie nawyku samodzielnej, systematycznej lektury.
5. Rozwijanie uzdolnień i zainteresowań poprzez udział w różnych formach aktywności intelektualnej i twórczej.
6. Umacnianie postawy poszanowania dla cudzej własności intelektualnej.
7. Rozwijanie umiejętności efektywnego posługiwania się technologią informacyjną w poszukiwaniu, porządkowaniu i wykorzystywaniu pozyskanych informacji.

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie

ul. Chrobrego 15, 64-100 Leszno
tel. 65 529 90 62 / fax. 65 529 31 09

Komentarz - pp

- Wymagania dotyczące samokształcenia akcentują nie tylko umiejętne zastosowanie wiedzy, ale przede wszystkim samodzielność w organizowaniu sobie warsztatu pracy: poszukiwanie źródeł informacji, przyswajanie nowej wiedzy i wyrabianie sprawności umysłowych oraz praktycznych. Sygnalizuje też inną bardzo istotną kwestię, iż nie można rozdzielać kształcenia od wychowania, ponieważ niemożliwe jest samokształcenie bez samowychowania.

Zapewne konieczne wskazówki, jak się uczyć.

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie

Nauczycieli
w Lesznie
ul. Chrobrego 15, 64-100 Leszno
tel. 65 529 90 62 / fax. 65 529 31 09

Komentarz - pp

Samokształcenie wymaga uruchomienia procesów autoregulacyjnych, takich jak: samokontrola, samoocena i autokorekta, do których szkoła powinna ucznia przygotować. Natomiast samokształcenie kierowane, charakterystyczne dla właściwie zorganizowanego procesu nauczania – uczenia się, polega na wspólnym ustalaniu celów, które mogą być osiągnięte, na wskazywaniu źródeł wiedzy i środków dydaktycznych oraz na udzielaniu porad dotyczących metod uczenia się.

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie

ul. Chrobrego 15, 64-100 Leszno
tel. 65 529 90 62 / fax. 65 529 31 09

Komentarz - pp

- Zadaniem nauczyciela kierującego samokształceniem jest poznanie indywidualnych cech poszczególnych uczniów, ich predyspozycji intelektualnych i zainteresowań, a następnie dostosowanie swojej ingerencji do oczekiwań wychowanków. Ponadto obowiązują go inne jeszcze zasady, takie jak: • minimalizacja interwencji, a więc zorganizowanie takiego działania, które uczeń może wykonać samodzielnie; • ograniczenie rozkazodawstwa, czyli ingerencji w trakcie rozwiązywania zadań; • organizowanie zespołowego dochodzenia do rozwiązania postawionych problemów (możliwość poznania różnych punktów widzenia, dyskutowanie nad wyborem najlepszego z nich); • stosowanie metod nauczania kształtujących samodzielność intelektualną, kreatywność działania i umiejętność przetwarzania uzyskanych informacji.

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie

w Lesznie

ul. Chrobrego 15, 64-100 Leszno
tel. 65 529 90 62 / fax. 65 529 31 09

Co wspomaga samokształcenia?

- Stosowanie metod aktywizujących

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie

ul. Chrobrego 15, 64-100 Leszno
tel. 65 529 90 62 / fax. 65 529 31 09

SAMOKSZTAŁCENIE

- *Słownik 100 tysięcy potrzebnych słów*, red. Jerzy Bralczyk; Jan Białostocki, *Sztuka cenniejsza niż złoto. Opowieść o sztuce europejskiej*, *Człowiek Grecji*, red. Jean-Pierre Vernant; *Człowiek renesansu*, red. Eugenio Garin; Umberto Eco, *Sztuka i piękno w średniowieczu*; Karol Estreicher, *Historia sztuki w zarysie*; *Formy i normy, czyli poprawna polszczyzna w praktyce*, red. Katarzyna Kłosińska; Johan Huizinga, *Jesień średniowiecza*; Jacques Le Goff, *Człowiek średniowiecza*; Władysław Kopaliński, *Słownik mitów i tradycji kultury*; Jacek Kowalski, *Niezbędnik Sarmaty*; Tadeusz Lubelski, *Historia kina polskiego*.
- FILMY

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie

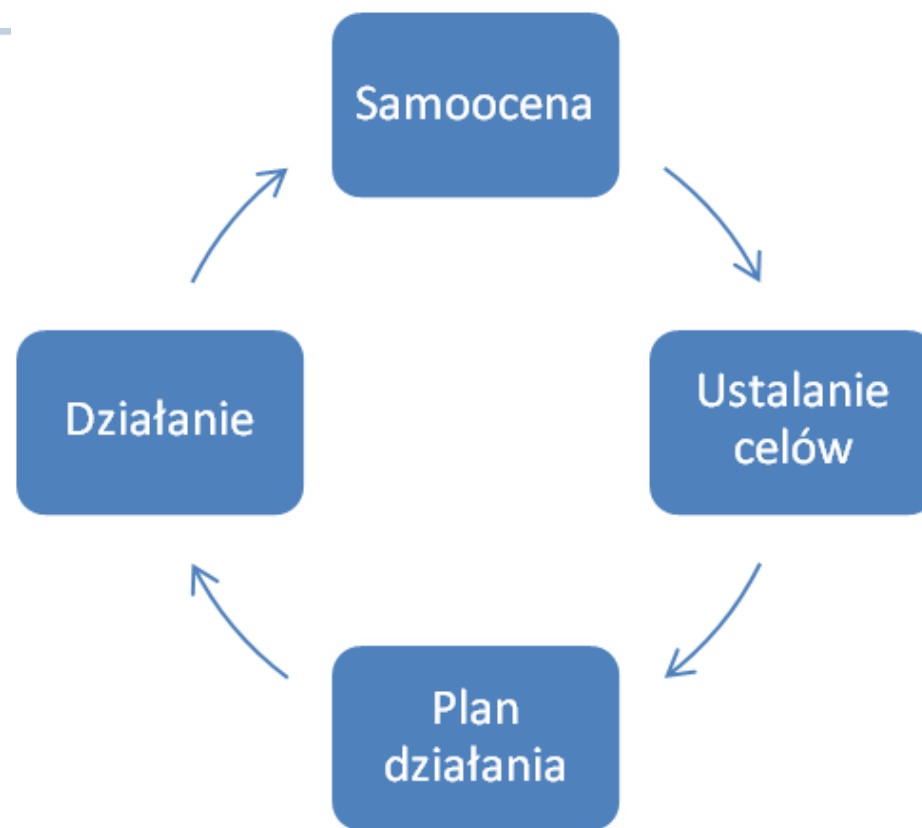
Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie

ul. Chrobrego 15, 64-100 Leszno
tel. 65 529 90 62 / fax. 65 529 31 09

G.Petty, za: <https://epale.ec.europa.eu/pl/blog/samokształcenie-jak-sie-zorganizowac-i-zmotywowac-cz1>

Podczas każdego etapu trzeba wykonać pewną liczbę zadań, np.:

- samoocena – jako pierwszy etap cyklu powinna zapoczątkować myślenie o tym, jakie mamy umiejętności, jakimi kierujemy się wartościami itd. Na tej podstawie można odkryć obszary, które jednostka chce rozwijać;
- ustalanie celów – po etapie samooceny i zdefiniowaniu, czego „nie mamy”, przychodzi etap ustania celów samokształcenia. Cel taki powinien być konkretny i jasno określony, ale także ambitny;
- plan działania jest zadaniem ściśle powiązaniem z ustalaniem celów. Na tym etapie tworzona jest droga do realizacji zamierzeń, przygotowuje się spis zadań, które muszą zostać wykonane w określonej kolejności, aby dotrzeć do miejsca, w którym chcemy się znaleźć;
- działanie – to ostatni, ale równie ważny etap, w czasie którego dzięki wskazówkom z planu działania dochodzimy do pożądanego przez nas stanu wiedzy.

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie

ul. Chrobrego 15, 64-100 Leszno
tel. 65 529 90 62 / fax. 65 529 31 09

file:///C:/Users/Hp/Downloads/Nauczyc_sie_uczyc_kszaltowanie_strategii%20(1).pdf

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

KOWEzU
KRAJOWY OŚRODEK WSPARCIA
EDUKACJI SZKOLNYCH I UCZNIOWSKICH

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Marta Dziubińska
Nauczyć się uczyć – kształtowanie strategii uczenia się z wykorzystaniem narzędzi e-learningowych

CDN

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie

Centrum Doskonalenia Nauczycieli
w Lesznie
ul. Chrobrego 15, 64-100 Leszno
tel. 65 529 90 62 / fax. 65 529 31 09